

Nytt omvärldsbrev med regional analys

Att ha koll på omvärlden och göra regionala analyser är en förutsättning för att vi gemensamt ska lyckas att utveckla vår region. Därför lanserar Regionförbundet Örebro, vid sidan av det ordinarie nyhetsbrevet, nu en ny serie som vi kallar Omvärld & Perspektiv. Omvärld & Perspektiv publiceras en gång i kvartalet och har en mer analytisk inriktning kring våra framtidsfrågor. Första numret handlar om de unga.

Redaktör är regionförbundets omvärldsanalytiker Fredrik Eliasson som gärna tar emot dina synpunkter och frågor. Vår förhoppning är att Omvärld & Perspektiv ska ge dig kunskap, inspiration och nya idéer som för Örebroregionen framåt.

Karin Wettermark Jonsson enhetschef kommunikation och regional utveckling

Är Örebroregionen attraktiv för ungdomar?

Många unga i Örebro län uppger att de vill flytta från regionen och bosätta sig någon annanstans. Är det en varningsklocka eller är det kanske bra att våra ungdomar vill ut i världen och pröva sina vingar?

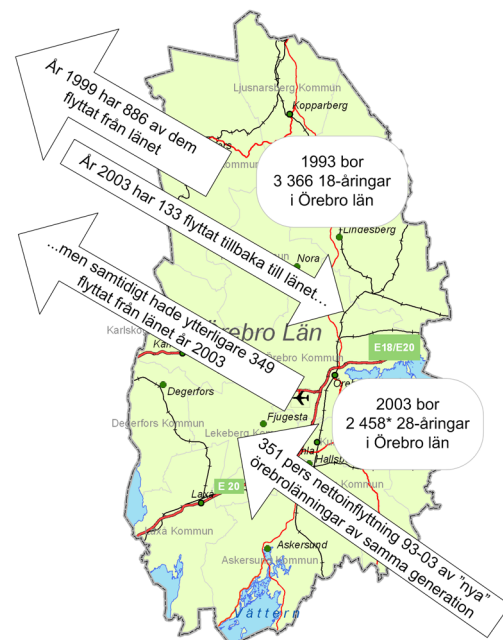
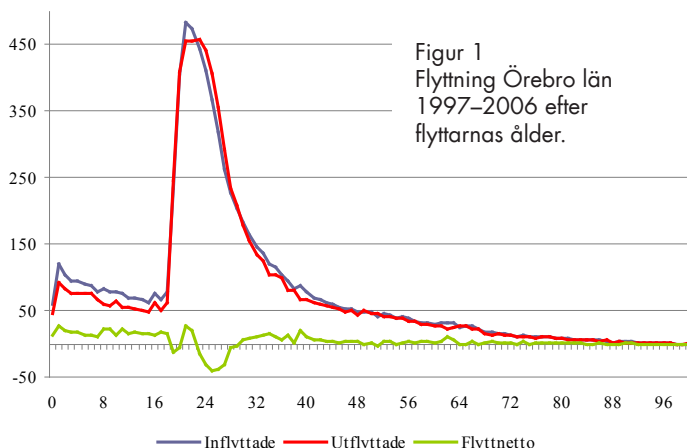
Ungdomar i Örebro län är mer benägna än ungdomarna i våra grannlän att flytta från sitt hemlän. Det framkom i rapporten *Tillståndet i Örebroregionen*, som regionförbundet presenterade i höstas. Drygt 60 procent trodde sig bo någon annanstans än Örebro län om tio år. Detta är en mycket viktig fråga när det gäller länets framtida befolkningsunderlag och möjlighet till en fungerande arbetskraftsförsörjning.

Nästan all flyttning över längre sträckor, från en kommun till en annan eller från ett län till ett annat, sker i unga år. De över 30 år flyttar sällan längre än inom sin boendeort. Det är därför i hög grad de ungas flyttande som påverkar

länets befolkningsutveckling. Om vi vill bättre kunna förstå hur länets befolkningsunderlag påverkas av in- och utflyttning, bör vi därför i första hand analysera de ungas flyttmönster.

I detta omvärldsbrev kommer vi för det första att titta närmare på hur många ungdomar som i själva verket kom att flytta från länet, och för det andra hur många av dessa som senare valt att flytta tillbaka.

För att få svar på detta har regionförbundet följt en grupp unga örebrolänningar (årskull 1975), från 1993 då de var 18 år gamla, till 2003 då de var 28 år gamla. Har de stannat i Örebroregionen? Eller har de flyttat, och har de i sådana fall återvänt? >>>

*Anledningen till att antalet 28-åringar är färre än differensen mellan 18-åringarna och flyttnettot är att ett antal försvinner ur statistiken genom flytt från landet eller dödsfall.

Efter sex år hade 886 personer (26 procent) flyttat från länet. 133 av dessa flyttade senare tillbaka till länet. Efter tio år hade 1 047 av de 18-åringar som bodde i Örebroregionen 1993 bostatt sig i andra län. Trots inflyttning av ”nya” länsbor minskade årskullen i länet med närmare 1 000 personer mellan åren 1993 till 2003. Det finns dock stora skillnader inom länet.

Örebro kommun har högst andel både stannare och återvändare

Den högsta andelen stannare finns i Örebro, medan Laxå har den största andelen flyttare. I de flesta kommuner sker utflyttningen till andra län. Det är alltså inte i första hand Örebro kommun som påverkar den låga andelen unga i de övriga kommunerna. Det mest påfallande är dock att de allra flesta bor kvar i sin hemkommun. Till Örebro och Kumla finns en ganska hög grad av återflyttning, se kartan.

Flyttarna studerar, stannarna jobbar

Om vi återgår till länsnivå, det vill säga vilka av ungdomarna som stannat respektive flyttat från länet mellan 1993 och 1999, kan vi i några avseenden se stora skillnader mellan flyttarna och stannarna.

För det första förefaller klasstillhörigheten ha betydelse för om personen stannar i länet eller flyttar. De ungdomar med bakgrund i höginkomsttagarfamiljer flyttar i större omfattning än dem som kommer från familjer med låg eller medelhög inkomst.

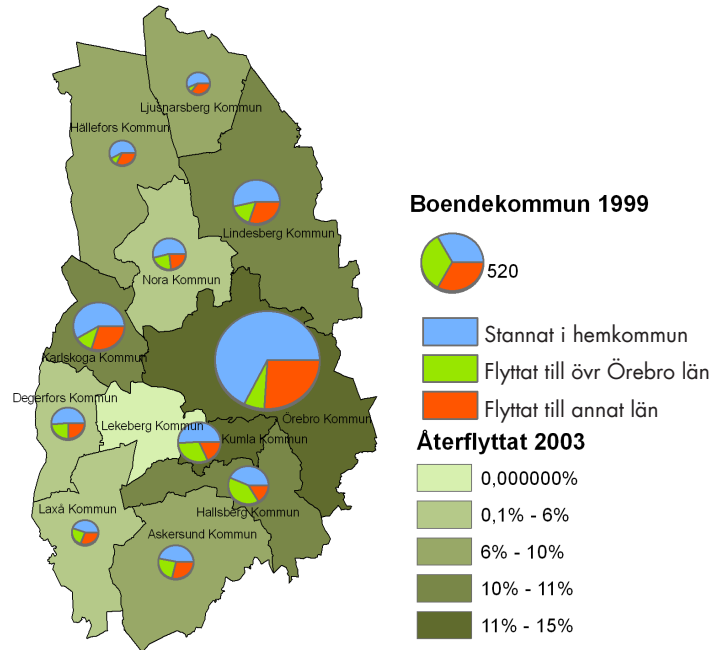
För det andra studerar flyttarna i långt större utsträckning än stannarna, vilka istället jobbar i högre grad.

För det tredje flyttar kvinnor i något större utsträckning än män, vilket i sin tur hänger samman med att kvinnor är mer studiebenägna än män.

”Hemvändarna” har avslutat sina studier

Av de 866 ungdomar som år 1999 hade flyttat från Örebroregionen kom alltså en stor andel från välbärgade hem, och de flyttade i stor utsträckning för att studera. Till år 2003 hade 136 av dessa valt att återvända till länet. Vad är det då som karaktäriserar dessa nu 28 år gamla återvändare?

Det tydligaste mönstret är att de unga flyttar tillbaka till sin hemtrakt efter avslutade högskole- eller universitetsstudier. De som inte återflyttat jobbar istället i högre utsträckning. Vi kan dock inte se någon tendens att man skulle välja att flytta ”hem” i samband med att man bildar familj. Tvärtom är de som hunnit skaffa barn mindre benägna att flytta tillbaka till sin hembygd.

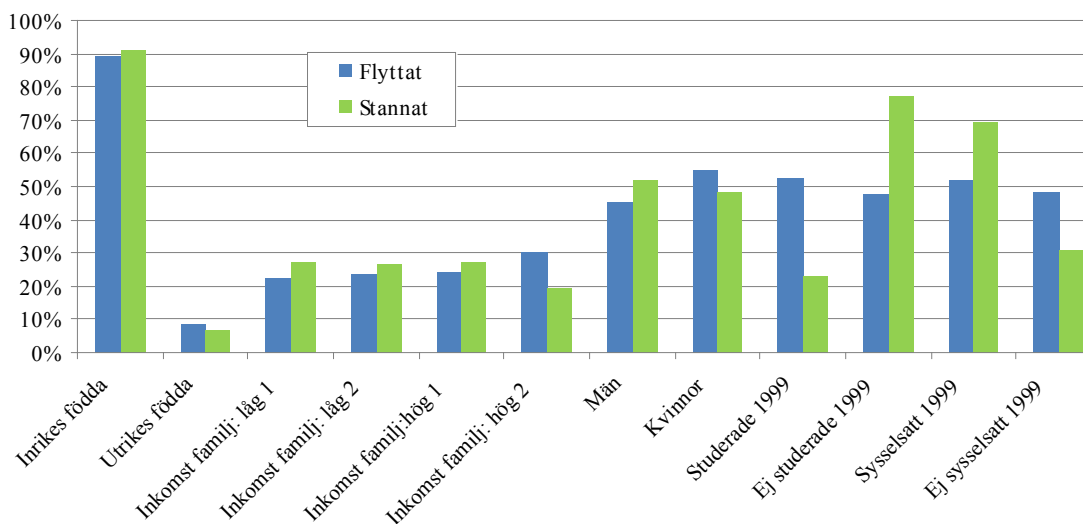
Var bor ungdomarna år 1999 (24 år gamla)?
Hur stor andel hade flyttat tillbaka till sin hemkommun år 2003 (28 år gamla)?

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan vi dock konstatera att merparten av 18-åringarna bor kvar i sitt hemlän efter tio år. Närmare 70 procent bor kvar eller har flyttat tillbaka till Örebroregionen och är också till stor del etablerade på arbetsmarknaden. De som flyttar gör det i hög grad för studier. Det bör i sig inte ses som ett problem att unga människor väljer att röra på sig. För Örebroregionen är det dock ett problem att hemvändarna och inflyttningen av ”nya” örebrolänningar inte kan svara upp mot utflyttningen. Detta innebär att länets befolkning ökar i samtliga åldrar utom bland dem mellan 20-29 år. En följd av detta är att Örebroregionen i förlängningen riskerar att få en allt mer belastande ålderstruktur med en hög andel gamla och allt färre i arbetsför ålder.

Detta material är en liten försmak från en studie som regionförbundet kommer att presentera under våren 2008. ●

Figur 3: Flyttat respektive stannat i Örebroregionen 1993-1999

Uppväxt och bakgrund styr ungdomarnas livsmönster

Ungdomars sociala bakgrund och uppväxtmiljö avgör när man går in i vuxenlivet. Det visar forskning som Mats Lundmark har gjort. Mats är professor i kulturgeografi vid Centrum för Urbana och Regionala studier vid Örebro universitet. Hans studie visar tydligt att ungdomar har olika förutsättningar beroende på var de kommer ifrån.

I Mats Lundmarks studie jämförs unga från Örebro, Degerfors och Torsby, och hur dessa "skilda världar" resulterar i skilda handlingsmönster. Men när blir man då vuxen, och varför har det blivit så här?

– I stort sett samtliga av de "övergångsriter" som vi normalt betraktar som centrala delar av vuxenblivandet har senarelagts. Det gäller till exempel den tidpunkt när vi lämnar hemmet för eget boende, det gäller tidpunkten för familjebildning och det första barnet, det gäller också tidpunkten för ekonomiskt oberoende och det första fasta jobbet. I hög grad hänger denna tidsmässiga förskjutning samman med en förlängd skoltid och en ökande andel som genomgår eftergymnasial utbildning.

Finns det några problem med detta?

– I vissa fall betraktas denna utsträckt ungdomstid som något gynnsamt och eftersträvt. Man kan ju tänka sig att det skulle ge bättre möjligheter att skaffa sig en bra utbildning eller att man får chansen att pröva sig fram under en längre period innan man tar ett avgörande beslut om vad man vill göra med sitt liv. Men många menar tvärtom.

– Den senare övergången till vuxenlivet missgynnar de yngre generationerna, genom att en senarelagd etablering på till exempel bostadsmarknad och arbetsmarknad leder till en sämre inkomstutveckling jämfört med tidigare generationer. Möjligheten att till exempel skaffa det antal barn man önskar minskar också.

Gäller det här generellt för alla ungdomar, eller har du kunnat se några intressanta mönster?

– Nej, här finns det förstås stora skillnader, mycket beroende på vilken social bakgrund man har. För många unga innebär övergången till högre studier ett uppbrott från föräldrahemmet med flytt till någon stad där det finns högskola eller universitet. Men samtidigt verkar valet att studera vidare på högskola eller universitet fortfarande vara starkt betingat av den sociala bakgrunden. Framför allt av om det finns en studievana i föräldragenerationen. Det här innebär att den sociala bakgrunden ger direkta effekter på benägenheten att flytta.

Vilka skillnader ser du i att vara ung i en större stad jämfört med i ett mindre samhälle eller på landsbygden?

– Ja, det är kanske här jag kunnat se de mest spännande skillnaderna. Oberoende om man flyttat eller stannat är det

Mats Lundmark, professor i kulturgeografi vid Örebro universitet.

vanligare att ha skaffat barn bland dem som kommer från Degerfors och Torsby än bland dem som kommer från Örebro. Så det är uppenbart att det finns geografiska skillnader i familjebildandet.

Är det rent av så att det fördröjda inträdet i vuxen världen är ett storstadsfenomen?

– Ja, delvis är det så. Ungdomar från exempelvis Uppsala eller Örebro har naturligtvis möjlighet att längre nyttja stöd från föräldrarna, genom att till exempel bo kvar hemma längre. Därmed får man kanske en senarelagd frigörelseprocess. Men framförallt är det bruksorten som utmärker sig genom att övergången till vuxen världen sker tidigare bland dessa ungdomar. I Degerfors förefaller det närmast vara en självklarhet att tidigt gå ut i arbetslivet, och ofta välja samma yrkesinriktning som sina föräldrar.

Vad kan vi ta med oss av detta för det framtida utvecklingsarbetet?

– Jag tror att det är viktigt att vi inte ser detta som ett problem. Det är naturligt att många unga väljer att flytta, och det är ingenting vi kan eller bör motarbeta. Samtidigt kan det förstås vara ett problem för en enskild bruksorts sida. Men samtidigt borde många bruksorter kunna vara goda boendemiljöer när de unga blir lite äldre. ●

Fotnot:

Studien kommer att publiceras i en antologi från Centrum för Urbana och Regionala studier vid Örebro universitet under hösten 2008.

Tillståndet i Örebroregionen

I detta första nummer av Omvärld & Perspektiv har vi tittat närmare på ungdomar och deras betydelse för den regionala utvecklingen. Regionförbundet bevakar och analyserar också utvecklingen inom andra områden. Under den gångna hösten lät regionförbundet genomföra en översiktlig kartläggning inom en mängd olika ämnesområden. Detta resulterade i rapporten *Tillståndet i Örebroregionen* och finns att läsa på regionförbundets webbplats, www.regionorebro.se. Några av slutsatserna sammanfattas nedan.

Örebro län har under 2000-talet haft en god ekonomisk tillväxt

- Mycket positiv utveckling av bruttoregionalprodukten,
- en god sysselsättningstillväxt, samt
- en starkt produktivitetstillväxt.

Kraftig ökning av nyföretagandet

- Nyföretagandet ökar mest i Örebro län av samtliga län i Sverige men...
- ...ökningen startar från en låg nivå, och...
- ...fortfarande är vi varken mer eller mindre benägna att starta företag i Örebro län jämfört med i våra grannlän.

Andelen högutbildade ökar...

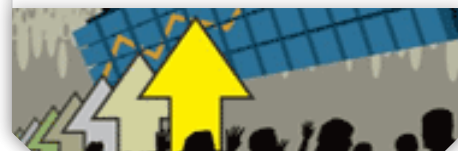
- ...men i lägre takt än i riket.
- Hög utbildningsnivå i Örebro kommun...
- ...men låg i övriga kommuner i länet.

Koldioxidutsläppen minskar inte

- Utsläppen i Örebro län av den dominerande växthusgasen koldioxid har under de senaste 15 åren legat på en relativt stabil nivå.
- Utsläppen av koldioxid från transporter ökar. Idag kommer hälften av koldioxidutsläppen från vägtransporter.
- Användningen av förnybar energi ökar.

Regionfakta

Vill du veta mer om Örebroregionen? Läs mer i Regionfakta på webben, www.regionorebro.se.

Omvärldsdag 18 april

Örebroregionen och omvärlden är temat för regionförbundets omvärldsdag den 18 april.

Tid: 18 april kl 13-16
Plats: City konferenscenter (SCB)

Program kommer inom kort.
Läs mer och anmäl dig på www.regionorebro.se.

Länets befolkning fortsätter att växa

Under 2007 ökade länets befolkning med 1 037 personer, vilket betyder att vi nu är 276 067 invånare. Detta är den största ökningen sedan 1994. Invandringen fortsätter att ligga på höga siffror, samtidigt som antalet födda är på den högsta nivån sedan 1995.

Det finns dock stora skillnader inom länet. Fyra kommuner, Örebro, Lekeberg, Kumla och Lindesberg, ökar sin befolkning. Lindesberg bryter i och med detta en flera år lång negativ utveckling. I övriga kommuner minskar befolkningen.

(Källa: SCB)

